

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Společenský a kulturní život na Kladensku v historii

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0950
Kódování materiálu	VY_32_INOVACE_dej2_kld16
Označení materiálu	kld16_spol_zivot.pdf
Název školy	Gymnázium Kladno
Autor	PaedDr. Zuzana Vlčková
Anotace	Výukový materiál seznámí žáka se společenským a kulturním životem v Kladně v historii.
Předmět	Dějepis, estetická výchova
Tematická oblast	Kladno
Téma	Společenský a kulturní život v Kladně v historii
Očekávané výstupy	Žák umí pohovořit o kulturním dění v Kladně v době rozvoje hornictví a hutnictví. Umí porovnat kulturní a společenské aktivity v historii a současnosti.
Klíčová slova	Divadlo, repertoár, sbor, orchestr, skladba, kapela
Druh učebního materiálu	Dokument pro samostatnou práci žáků
Ročník	O4
Cílová skupina	Nižší stupeň osmiletého gymnázia, druhý stupeň základní školy
Ověřeno	7.5.2014, O4
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	
Literatura:	
[1] SKALNÍKOVÁ, Olga. <i>Kladensko: Život a kultura lidu v průmyslové oblasti</i> . Praha: ČSAV, 1959.	
[2] KOLEKTIV AUTORŮ. <i>DOBÝVÁNÍ UHLÍ NA KLADENSKU: (historie kladensko-slánsko-rakovnické pánve)</i> . Ostrava: OKD, a.s., Ostrava, 2006.	



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Společenský a kulturní život na Kladensku v historii

Polovina 19. století znamenala pro Kladno díky otevření prvních uhelných dolů velký rozvoj, který se týkal také společenského a kulturního života.

Kladenské divadlo

První ochotnický spolek byl založen již v roce 1860. Projekt stavby divadelní budovy byl zadán mladému architektovi Jaroslavu Rösslerovi.

Divadlo bylo slavnostně otevřeno v roce 1912, jeho další část byla dostavěna v roce 1915. V tomto roce se ustavuje stálý profesionální soubor. Kladno bylo po Praze, Brně a Plzni dalším městem se stálou českou scénou.

Divadlo mělo široké obecenstvo i v době první světové války. Repertoár byl zpočátku činoherní, později byly zařazovány i lidové zpěvohry a operety, ještě později byly uváděny i opery. V šedesátých letech 20. st. se vytvořila také baletní skupina.

Divadlo Lampion

Loutkové divadlo (Oblastní divadlo loutek v Kladně, Krajské oblastní loutkové divadlo, od roku 1963 Středočeské loutkové divadlo, od roku 1990 Středočeské kulturní centrum pro děti a mládež Lampion) vzniklo původně z amatérského souboru, profesionální činnost zahájilo v roce 1950 v budově kladenské YMKY.

V roce 1951 získalo divadlo vlastní scénu na náměstí Starosty Pavla v bývalém hostinci, v němž byl vybudován divadelní sál pronajímaný kočovným divadelním společností.

V divadle pracovala a tvořila řada osobností českého loutkového divadla (např. Václav Charvát, Markéta Schartová, Karel Brožek, Karel Makonj a mnoho dalších).

V roce 2006 bylo divadlo Lampion sloučeno se Středočeským divadlem Kladno.

O roku 2012 je Divadlo Lampion součástí Divadla Kladno s.r.o.

Hornické kapely na Kladensku

Hornické kapely, původně malá hudební uskupení, vznikaly pro doprovod hornických zábav, ale také pro další rodinné příležitosti jako např. svatby, křty a pohřby.

Později byl vznik kapel iniciován také těžaři. Hudba reprezentovala těžařské společnosti také při církevních a stavovských slavnostech.



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Závodní hornické hudby v druhé polovině 19. století:

1. Hudba Pražské železářské společnosti – Váňovská
2. Hudba c.k. privilegované Společnosti státní dráhy
3. Hudba dolů Buštěhradské dráhy
4. Hudba Mirošovského těžařstva

Hornické kapely byly financovány z příspěvků horníků a těžařských společností.

Na přelomu 19. a 20. století hornické kapely postupně zanikly.

Kladenská filharmonie

V roce 1901 byla založena Kladenská filharmonie, která sdružovala hudebníky nejružnějších společenských vrstev a částečně nahrazovala zaniklé hornické hudby.

Středočeská filharmonie

Středočeská filharmonie vznikla z divadelního orchestru v roce 1915. Pod řízením Josefa Vašaty vystupoval tento orchestr i v zahraničí.

S oběma hudebními tělesy vystupovaly i významné pěvecké osobnosti (Ema Destinová, Marie Podvalová, Beno Blachut).

V dnešní době představuje hudební život v Kladně **Kladenský symfonický orchestr**, který je občanským sdružením.

Pěvecký sbor Smetana

Sbor byl založen v roce 1912 pro potřebu Kladenské filharmonie jako sbor ženský i mužský, ale vystupoval i ve smíšeném provedení. Sbor vystupuje na společných koncertech s dalšími kladenskými sbory se širokým repertoárem.

Hornický pěvecký sbor

Sbor vznikl na Stochově v roce 1958. V té době zde bylo vystavěno hornické sídliště a do města se nastěhovalo velké množství nových obyvatel, kteří potřebovali realizovat své kulturní zájmy.

Z původního Stochovského pěveckého sboru byl přejmenován na Hornický pěvecký sbor, protože s jeho vznikem byla hornická profese spojena v jeho členech, jejich rodinných příslušnících, ale také podporou ze strany důlních společností.



evropský
sociální
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Na repertoáru sboru jsou skladby českých a zahraničních skladatelů. Důležitou součástí repertoáru jsou skladby duchovní, které i připomínají, že v době, kdy se na Kladensku začalo těžit uhlí, byl kostel a církevní slavnosti jedinou příležitostí, kdy se horníci mohli setkat s vážnou hudbou.

Kladenský Sokol

Sokol je tělocvičná organizace s téměř 150letou tradicí, která si kladla za cíl vést své členy k všestrannému fyzickému i duševnímu rozvoji.

Organizačními jednotkami Sokola jsou župy. Kladenský Sokol zvolil v roce 1897 pro svou župu název Budečská podle přemyslovského sídla na Budči.

T.J. Sokol Kladno však vznikla již roku 1869. Za první i druhé světové války byla činnost Sokola zakázána.

Kladenská sokolovna se začala stavět v roce 1895 a později byla rozšířena. Součástí komplexu bylo také kino (bio) Sokol.

Po roce 1945 do roku 1948 bylo dobudováno sletišťe a vrcholem sokolský aktivit byl Všesokolský slet v roce 1948. Poté byl Sokol zrušen. Sokolovna se postupně dostala do majetku Poldi, rovněž tak sletišťe. Kino Sokol přešlo do majetku města Kladna. Počátkem roku 1990 byla Tělocvičná jednota Sokol Kladno obnovena.

Úkoly:

- 1) Jaké spolky hrály důležitou roli v životě horníků na Kladenu?
- 2) Jaký byl význam hudebních uskupení v kulturním a společenském životě na Kladensku?
- 3) Porovnej rozsah kulturních a jiných společenských aktivit v historii Kladenska a v jeho současnosti.